

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ט"ז סיון תשע"ח | דף היומי בבלי: זבחים מז.
דף היומי בהלכה: מסעיף ט' עד סימן שי"ג אמצע סעיף א' הגה "ומיקרי ע"י כר"סיום עניני הוצאה ומוקצה.
מוסרי: תורת הבית מאמר שני מ"ובאמת זה" עד "וזהו שאמרו".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק א עד פרק ב

הדף היומי בהלכה

מדוע מותר לסגור חלון בשבת? ובאיזה אופן ניתן לאטום חלון שזוגיתו נשברה

סוגר את החלון למשך תקופה ארוכה, ואינו פותחו אלא אחת לכמה שנים. והוא
הדין לסגירת החלון בחפץ הקשור או מחובר אליו, כך שתלייתו עליו מוכיחה
שמיועד לסגירת החלון.

[ביה"ל שיג, א, ד"ה אפילו, וד"ה ולא; ביאורים ומוספים דרשו, 4; (ארחות שבת ח, ח)]

בסגירת חלון - וכל פתח אחר שבקיר הבית או שבתקרתו - בשבת, נחלקת
ההלכה לכמה סוגי סגירה, שיפורטו להלן. הסגירה הרגילה, על ידי דלת (שבימינו
נהוג לכנותה 'חלון', או 'כנף') המחוברת לקיר באמצעות ציר וכדומה, או עומדת
על גבי מסילה ונעה מצד לצד בתוך חלל החלון - מותרת לכתחילה; ואף אם

הדף היומי בהלכה

חלון שזוגיתו נשברה - מה מותר להניח בו בשבת כדי לסגרו?

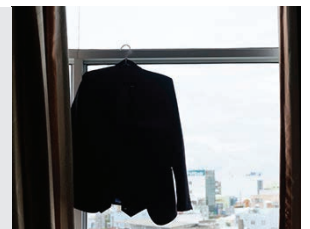
ניתן לחפץ שם כלי, ומותר בטלטול. ולדעת ראשונים רבים אין היתר לסגור
אלא בכלי, כיון שסגירה בחפץ שאינו כלי נראית כתוספת על הבנין ואסורה
משום מלאכת 'בונה'.

[שו"ע שיג, א, משנ"ב ב-ג, וביה"ל ד"ה והוא]

חלון שזוגיתו נשברה, וכדומה, ורוצה לסגרו על ידי הנחת חפץ כלשהו בחלל
החלון - מותר, כאשר דרכו לפותחו ולסגרו תדיר. לדעת השולחן ערוך, מותר
לסגור את החלון אף בחפץ שהוא מוקצה 'מחמת גופו' - כגון פיסת עץ - אשר
יחדוהו לשימוש זה, או השתמשו בו פעם אחת לכך בימות החול, כיון שבכך

הדף היומי בהלכה

האם יש איסור 'בונה' בתליית בגד על גבי חלון בשבת כדי לסגרו?

הדעות אינו נראה כמוסיף על הבנין, ואין צורך ביחוד ושימוש; אך אין לחבר
את הבגד מכל הצדדים כסגירה קבועה; (ואם מחברו כחלון הנפתח ונסגר בכל
עת, ובתלייה עראית - פעמים שאין בכך איסור).

[ביה"ל שיג, א, ד"ה מערב; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

בהמשך לאמור: אף כאשר סוגר את החלון בכלי - נחלקו הפוסקים: יש
אומרים שנדרש ייחוד הכלי לכך, או שימוש בו לכך פעם אחת בימות החול,
משום שללא היחוד והשימוש נראה כמוסיף על הבנין; ויש חולקים. ובכלי שאין
דרך להשתמש בו לשימוש כזה, ועתידי להינטל משם בהקדם - כגון בגד - לכל

הבחור נדחק אל הציון בין כל ההמונים שגדשו את המקום, לפתע קרא לו רבי שלום אליעזר ואמר לו: "בחור, אין צורך לגשת אל הציון, מספיק אם נמצאים ביארצייט באותה עיר"

המילים שנאמרו בקאלוב והצילו חיים בליז'ענסק | ליארצייט הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט זצ"ל הי"ד - ט"ז בסיון תש"ד

לאחר זמן פרצה מלחמת העולם השנייה. אותו יהודי שהיה עם עוד קבוצת יהודים בעיר ליז'ענסק, שם הסתתרו במחבוא. והנה בהגיע יום כ"א אדר - יארצייט הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק ז"ע, החליטו להסתכן וללכת לציון של הרבי ר' אלימלך, ויהי מה! אבל אז נזכר אותו יהודי במה שמע בשעתו מרבי שלום אליעזר, שדי במה שנמצאים באותה עיר, והחליט שלא ללכת. כל חבריו הלכו לציון, ולא חזרו רח"ל, ורק הוא נשאר בחיים.

(ע"פ 'שיח צדיקים' מתוך 'מילין קדישין')

סיפר כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא, מעשה ששמע מפיו של יהודי מהעיר וינה, ששמע זאת מבעל המעשה בעצמו:

היה זה ביום ז' אדר בעיר קאלוב, ביום ההילולא של הרה"ק רבי אייזיק מקאלוב ז"ע. יהודים רבים נהגו להגיע ביום זה להשתטח על ציונו הקדוש. דוחק רב שרר במקום, המונים נדחקו לזכות להשתטח על הציון, וביניהם גם אותו יהודי בעל המעשה שהיה אז בימי בחרותו. באותה שעה נכח במקום גם הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט זצ"ל הי"ד, שלפתע קרא לו ואמר: "בחור, אין צורך לגשת אל הציון, מספיק אם נמצאים ביארצייט באותה עיר."

פניני הפרשה

סיפר רבנו, שכיון שמטבעו אינו רגיל להרים את קולו, אזי כשהכריזו את שמו ענה בשקט: "כן אני נמצא". התשובה השקטה לא היתה לרוחו של המפקד, שעשה עצמו כלא שומע וחזר וקרא בשמו

הנהגות ישרות ללא פשרות גם בעיצומו של מסדר צבאי

בין אותם בחורים, והביא אוכל לאותו חייל, ובאותה פעם שבא למבצר נערך שם מסדר, והתקנה היתה שלא רק החיילים עומדים למסדר, אלא כל מי שהיה בשטח המבצר, כולל המפקדים, היה צריך לעמוד במסדר. בעת המסדר, על כולם היה לעמוד בשורה, וכשמגיעים אליהם צריך לצעוק: "כן, אני נמצא". רבנו עמד במסדר, וכשהגיע תורו היה צריך לענות כנ"ל. וסיפר, שכיון שמטבעו אינו רגיל להרים את הקול וכ"ש שלא לצעוק, ענה: "כן אני נמצא" - בשקט. התשובה השקטה לא היתה לרוחו של המפקד, והלה עשה עצמו כלא שומע וחזר וקרא בשמו של רבנו, ושוב חזר רבנו וענה בשקט בלי להגביה את קולו. בסופו של דבר המפקד התרגז, אבל לא הועיל לו מאומה, כיון שרבנו לא אבה בשום אופן להגביה את קולו.

(כאיל תערוג מתוך מזקנים אתבונן ח"ג)

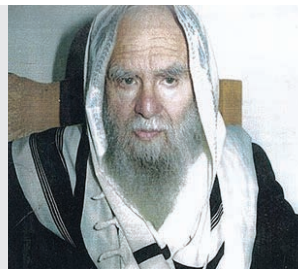
וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָיו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה (במדבר יב ג)

מדרכי הענווה וההכנעה, שלא להגביה את הקול אלא לדבר בקול נמוך, וכמו שכתב הרמב"ן באגרתו: "ודברין יהיו באימה ויראה כעבד לפני רבו, ותתבייש מכל אדם, ואם יקראך איש אל תענהו בקול רם רק בנחת כעומד לפני רבו...". סיפר מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, כי ליד בריסק היה מבצר, ששכן במקום גבוה מהסביבה. הוא היה מתאים באותם ימים להגנת האזור בשעת מלחמה, ומטבע הדברים היו שם רק חיילים. בין החיילים היה גם בחור יהודי שנאלץ להיות בצבא, ותושבי בריסק נחלצו להביא לו אוכל. היתה אישה אחת בשם גלרשטיין שדאגה לכלכל את אותו בחור, וכל יום היתה מכינה ושולחת לו ארוחת צהרים כדי שיהיה לו מה לאכול.

הכניסה למבצר הצריכה רשיון, שעלה עשרה גרוש, ובחורי הישיבה היו באים בתורנות להביא את האוכל לאותו חייל. וסיפר מרן זצ"ל כי גם הוא היה פעם

קנין חכמה - מסילת ישרים

הבחין החברותא כי רבנו נחלש מאוד, וחשב בלבו: שמא כדאי לסיים היום את הלימוד מוקדם מהרגיל. אך עודו מהרהר בזה, הרגיש רבנו בכך ואמר לו: "בא ואספר לך איזה מעשה..."

"להתעלף זה גם יצה"ר" | עמל התורה של הגאון רבי ראובן גרשונוביץ זצ"ל

לו: בא ואספר לך איזה מעשה: הסבא מסלבודקה נוהג היה ללמוד דרך קבע עם תלמידיו בהיכל הישיבה כאחד מבני הישיבה. ויהי היום, ומרוב התאמצות ויגיעה בלימודו נחלש והתעלף. מיד נזדרזו בני הישיבה המבוגרים לטפל בו כדי להעירו מעלפונו. כשהתעורר הסבא ז"ל שמעוהו ממלמל: "אוי, יצה"ר, יצה"ר...". המשיך רבנו ואמר לבן שיחו: "שומע אתה, יקירי? להתעלף זה גם יצה"ר! א"כ בוא נמשיך ללמוד". ומיד חזר להתייגע בלימודו ברוב עמל כדרכו.

(ניצוצי אש)

"ונמצא שהוא מושם באמת בתוך המלחמה החזקה, כי כל עניני העולם בין לטוב בין (למוטב) לרע הנה הם נסיונות לאדם" (מסילת ישרים פרק א).

סיפר אברך אחד שהיה לומד בחברותא עם הגאון רבי ראובן גרשונוביץ זצ"ל: לימודם היה דרך קבע בהיכל הישיבה במשך כל שעות סדר א' עד לתפילת מנחה. באותם ימים היה כבר רבנו זצ"ל ידוע חולי וחולשתו גברה עליו, ובאחד הימים כשעה לפני סיום הסדר הבחין החברותא כי רבנו נחלש מאוד ואמר בלבו שמא כדאי לסיים היום מוקדם מהרגיל כדי שרבנו יוכל להינפש מעט. אך עוד הוא מהרהר בזה, הרגיש רבנו כי חפץ הוא להפסיק את הלימוד, ואמר

מי התייפה בבכי בשעה 3:00 בלילה בעזרת הנשים של בית החסידים דגור בתל אביב; ואיזו קפסולה מיוחדת ביקש הסטייפלער מרופאו

סקירה קצרה ותמציתית מפי עורך עלון 'לקראת שבת' הרב משה הרמן על התכנים המיוחדים שיופיעו בעלון השבוע אי"ה

שקיבל יום אחד בגטו כיכר לחם ולא הסכים לשמור את הנותר למחר. עוד נקרא בגיליון, על בעל 'יחי יוסף' מפאפא שהוכתר לרב בצעירותו ונהג להיוועץ בכל שאלה חמורה עם מורי הוראה ותיקים ומובהקים, וכאשר היה נתקל בשאלות בשעת לילה מאוחרת כשלא היה בידו במי להיוועץ, היה נוקט בדרך מיוחדת במינה כדי להכריע. נקרא על עדותו של אברך חסיד גור שחלף פעם בשעה 3:00 בלילה ליד בית החסידים בו הוא מתפלל ושמע קול בכי מעזרת הנשים; ומה היה עושה בעל 'ישועות משה' בוויז'ניץ זצ"ל כאשר היה מתקשה בהבנת דברי הש"ך.

מקום מיוחד תופסים בגיליון השבוע, זכרונותיו של הגאון רבי זושא הורביץ ממורו ורבו מרן בעל שטת הלוי, על מסירותו, הנהגתו והוראותיו לתלמידיו, והוארט שאמר הגר"ז באוזניו בחגיגות יובל השישים לשיבת יח"ל בא"י, ובתגובה אמר לו מרן זצ"ל - 'לוארט הזה חכיתי'.

עוד מהסיפורים המיוחדים המופיעים השבוע בגיליון - מה אמר הגרב"צ אבא שאול זצ"ל לאותו בחור שנהג לדפוק על הבימה מדי יום בדייקנות בשעת סיום ה'סדר' בישיבה; הבקשה המיוחדת של הגר"ח"ע גרודזנסקי מנציג הגוינט מארה"ב עבור עוזרת הבית שלו; הסיפור המרטיט בשני הצדיקים הירושלמיים שהאחד ביקש מחברו שיגיע אליו לאחר פטירתו לספר מה היה בדינו; ומה גרם להגאון רבי שמואל צבי קובלסקי להתנער ממיטתו בשעת לילה מאוחרת ולחפש ברחובות בני ברק אחר הלך עני.

כל זאת לצד פרפראות, פנינים והגיגים על פרשת השבוע, שיחות מעוררות ממיטב המגידים, נושאים בהלכה ועוד ועוד, כאשר תחזינה עיניכם בעז"ה בגיליון שיראה אור מחר.

בפרשתנו מעידה התורה הקדושה על משה רבנו ע"ה "והאיש משה עניו מאד". כמה וכמה עובדות מופיעות השבוע בגיליוננו על מידת הענווה של גדולי ישראל. ביניהם: מעשה מעניין עם הסטייפלער זי"ע, ששאל את רופאו האם יש לו כדור עבור אדם שמבקשים ממנו ברכות והוא עלול עוד לחשוב שברכותיו מועילות... ביטוי שנשמע מפיו של הגר"ח קניבסקי כאשר הבחין בדחיפות סביבו בביקורו בכותל המערבי; כיצד הסביר הגרא"ל שטיינמן את עובדת הימצאות עופות טהורים על חלון חדרו בבית החולים, ומדוע הכריע הגר"ח קניבסקי שאין לחשוש מעין הרע בהוצאת ספרי איילת השחר.

ענין מרכזי נוסף בפרשתנו הוא מעשה מרים, בו אנו למדים על תוצאותיו החמורות של עוון לשון הרע. מתאים היה אפוא להקדיש בשבוע זה יריעה מיוחדת לדמותו של הגאון הצדיק רבי יהודה זאב סגל זצ"ל, ראש ישיבת מנצ'סטר ותלמיד מרן החפץ חיים, שזיכה את הדור האחרון בתקנה המפורסמת של לימוד שתי הלכות ביום בספר חפץ חיים. הגרא"מ שך אמר על הגרי"ז סגל כי יש לו את כח הברכות לאחר הסטייפלער, הגר"י גלינסקי העיד כי במהלך ארוחת בוקר אחת שסעד עמו הגיעו אליו 21 שיחות טלפוניות מאנשים ששפכו לפניו את מרי שיחם, ולצד עובדות נוספות מתולדות חייו נקרא גם מה גרם להחלטתו שלא להגיע יותר לארץ ישראל, לאחר שביקר בישיבת מיר ואלפי איש באו לשמוע את שיחתו.

ענין המן שנזכר בפרשתנו מסמל כידוע את מידת הביטחון. בגיליון מופיע לקט סיפורים מיוחדים על אנשים בעלי ביטחון בהקב"ה. על הזקן בן התשעים שנשא משא כבד על שכמו, וסיפר על הברכה לפרנסה שביקש בצעירותו מרבי בונים מפשיסחא, ובתגובה קיבל ברכה אחרת, מעניינת מאוד; ועל הרבי מסאטמאר

פניני הפרשה

היו מי שרצו לשנות זמן התפילה גם בישיבת פוניבז', אולם הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל אמר כי סדרי הישיבה הם דבר קדוש ואסור לשנותו. באותו ליל שבת בא אליו הרב מפוניבז' זצ"ל בחלום...

מעשה שאירע בתקופת מלחמת המפרץ

היו מי שרצו לשנות זמן התפילה כמו כן גם בישיבת פוניבז', אולם הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל אמר כי סדרי הישיבה זהו זמן קדוש ואסור לשנותו מחמת שום רוחות שבעולם. וסיפר הגר"ד אה"כ, שבאותו ליל שבת בא אליו בחלום הרב מפוניבז' זצ"ל ואמר לו: "יישר כחך, שמור על הישיבה מכל משמר..." (נר לשולחן שבת מתוך שיעורי ירחי כלה תשנ"ט)

וישש בן אהרן (במדבר ה, ב)

"להגיד שבחו של אהרן שלא שינה" (רש"י)

בתקופת מלחמת המפרץ, בחלק גדול מבתי הכנסת שבבני ברק הקדימו את תפילת מעריב בליל שבת לשלושים דקות אחר השקיעה במקום ארבעים וחמש דקות כמנהג מרן היחזון איש זצ"ל, וזאת מחמת הפגזות של טילי הסקאד שהיו בלילות.

האם מותר לשבח אדם רשע על מעלות שאינן קשורות למעשי הרשע שלו, כגון על גבורתו וחכמתו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

קפט), שגם זה בכלל איסור חנופה, כי כאשר משבח את הטוב שבו ואינו מזכיר את מעשיו הרעים ומכסה על כל פשעיו, גורם בכך שאותו רשע יחשב אצל השומעים לצדיק ויכבדוהו. ובמקום הפסד או לצורך קירוב רחוקים וכדו', דעת הגר"ח קניבסקי (הלכות שמירת הדיבור עמוד קלא הערה זז) שמוותר. ולשבח רשע בדברים שלא שייך לומר עליהם שנראה מתוך כך שמסכים למעשיו הרעים, כגון לומר לו שהוא גבור ויפה וחכם וכדו', כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סי' נא) שאין בזה איסור חנופה כלל, שאיסור חנופה הוא רק כשנראה מדבריו שמסכים למעשיו.

ואף לשבח אדם כשר במעלה שיועד שאין בו, כתב החפץ חיים בספרו חובת השמירה (פ"ד) שאם מטרתו היא רק לשם חנופה, בודאי אסור, ורק אם כוונתו לתועלת מותר, וכמובא בספרים הקדושים בשם חז"ל (הובא בארחות צדיקים שער החניפות) שמוותר להחניף לאשתו מפני דרכי שלום, לרבו כדי שילמדו תורה, לחברו כדי שילמד לשמוע דבריו, וכן לתלמידו.

איסור נוסף שעליו עובר לפעמים המספר לשון הרע, הוא איסור חנופה, שלהרבה דעות הוא לא גמור הנלמד מהפסוק (במדבר לה ל) לא תחניפו את הארץ". אחת הדוגמאות שמביא החפץ חיים לכך היא, כאשר אדם מספר בגנות חברו, והשומע, אף שיועד שהלה עשה שלא כדון, בכל אופן מנענע בראשו לאות הסכמה, או שמוסיף כמה מילים לחזק את דברי חברו, וזאת משום שרוצה לשאת חן בעיני המספר.

כותב החפץ חיים - "אבל תדע אחי, שזה הוא בעצם לאו דחנופה, אפילו אם רק יוסיף איזה תיבות". ובהגות 'באר מים חיים' מביא לכך הח"ח ראה מהמובא במשנה (סוטה פ"ז מ"ח) שהחניפו לאגריפס ואמרו לו 'אחינו אתה', ואמרו על כך בברייתא (שם מא, ב): 'תנא משמיה דרבי נתן באותה שעה נתחייבו שונאי ישראל כליה שהחניפו לו לאגריפס'.

ומה הדין אם אינו משבח את הרשע במעשי הרשע שעושה אלא במעשים הטובים שבו? בביאורים ומוספים מביאים מה שכתב בזה רבנו יונה (ש"ג אות

המוסר היומי

ההבדל בין 'בן עולם הבא' למי שיש לו רק 'חלק בעולם הבא'

מתוך לימוד המוסר היומי בספרי החפץ חיים:

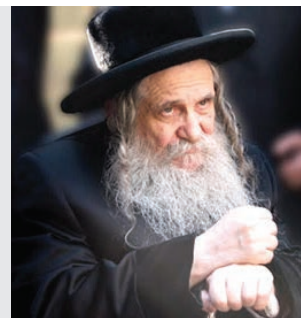
אבל לא כן אם נאמר על איש שהוא 'בן עולם הבא', משמע שכל עניני עונג יש שם לא יחסרו לאיש הזה.

[תורת הבית חתימת הספר, מאמר ב]

אמרו חכמינו ז"ל: כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא. והחילוק בין 'בן עולם הבא' לבין 'חלק לעולם הבא' הוא - כי הנה 'חלק' לא נוכל לידע איזה שיעור הוא, כי פעמים שהוא שיעור קטן מאוד; ואפילו מי שהוא בכלל צדיק, יצויר גם כן ששולחנו לעולם הבא איננו שלם בכל התענוגים.

פרשת שבוע

פעם ביקרו בחדרו קבוצה של קציני משטרה בכירים. להפתעתם, לא קדמם רבנו בגינוני נימוס, ודיבר גלויות: "לא פעם אתם נאלצים לכפות על אחרים החלטות המנוגדות לרצון השי"ת, אין לכם מושג כמה אני מרחם עליכם שכך נגזר עליכם"

כאשר אזהבים את האבא, אזהבים את בניו | על אהבת ישראל המופלאה של כ"ק אדמו"ר ה'באר יעקב' מנדבורנה זי"ע

חסידי ורק הכירו מעט באקראי. מששמע רבינו את קשייו, אמר לו: "היכנס אלי בעוד יומיים ואראה, וליתר בטחון השאר לי את מספר הטלפון בביתך". למחרת התקשר רבינו בעצמו, הזדהה בשמו, ומסר לו את כל המידע אשר בירר עבורו. אף בשנה האחרונה, בהיותו חלש ומיוסר, הוה עובדא: באחד מימי ספירת העומר ביקש יהודי נכבד מהגבאים שיניחו לו להיכנס לשאול את רבינו דבר מה. השיבו לו, כי אין רבינו יכול לקבל קהל באותו יום, אך מחמת היותו תלמיד חכם ונשוא פנים הציעו לו שימתין לרבינו בשו"ב מתפילה ערבית, ויציע שאלתו בקצרה. ואכן, כשיצא רבינו מבית המדרש לאחר התפילה, ניגש האיש ושאל בקצרה: "האם אוכל להיכנס אל הרבי?", וכמובן שרבינו אמר שייכנס. נכנס וישב כרבע שעה ושטח שאלה רפואית סבוכה שבמשפחתו.

תוך כדי שיחה הזכיר את שמו של אחד הרופאים המפורסמים העובד בבית החולים 'איכילוב', שעדיין לא הגיעו אליו אך שמעו כי מומחה הוא בתחום.

פְּאִשֵׁר יִשָּׂא הָאָמֵן אֶת הַיָּקָב (במדבר יא, יב)

אותו משפט נפלא שהשמיע הרבי הידבר חיים - "אז מ'האט ליב די טאטע, האט מען ליב די קינדער" (כאשר אזהבים את האבא, אזהבים גם את בניו) - היתה אבן פינה בדרכו של רבינו באהבתו את ישראל. כי מרוב אהבתו לאביהם של ישראל, היה אוהב באופן מופלג לכל בניו. לא בכדי נמשכו יהודים מכל עדות ישראל אליו, כי חשו בלבם שהוא אוהבם באמת ומוכן לעשות הכל למענם. כאשר הוכח במאות ואלפי מקרים, שנחלץ לעזרתם של אנשים שלא היו מאנשי שלומו וכלל לא היה להם קשר עם חצרו, אלא רק מחמת שהתוודע להזדקקותם לעזרה.

העיד מרא דעובדא, יהודי חשוב מבני ברק שבתו הגיעה לפרקה והציעו לה שידוך מאחת הישיבות החסידיות, אך הוא לא מצא ידיו ורגליו ולא ידע כיצד להשיג מידע על הבחור המדובר. רגליו הוליכוהו אל רבינו, למרות שלא נמנה על

משמע רבינו את שם הרופא, מיד נשלחה ידו אל הטלפון ועל אתר התקשר ושוחח עם הרופא באריכות על כל צדדי העניין, ואת השיחה חתם ואמר: "אני שולח אליך יהודי פלוני ואבקשך שתטפל בו כראוי". והאיש, כאמור, אינו מאנ"ש כלל, אך בעיני רבינו הוא בנו של השי"ת ככל יהודי

כל אדם שביקש את עזרתו, או אפילו את התייחסותו, קיבלה במידה גדושה. אפילו אנשים שרוח הבריות אינה נוחה מהם והכל מדירים רגליהם מסביבתם, אצלו היו רצויים בנפש חפצה. גם אם לא מצפץ מוגלת פצעים כמו פיו, היו ידיו ממשמשות במורסת פצעי נפש, לנקות ולחטא, לחבוש ולהבריא, ולא היה פצע שלא היה מסוגל לטפל בו.

פעם התבטא באזני אחד המשב"קים ואמר: באים אלי, נעבעך, יהודים חוטאים ואני מקשיב להם בסבלנות ועוד עונה להם ומעודד אותם, בה בעת שרק למשמע הדברים שהם אומרים מגיע להם שישליכום מקומה רביעית בפעם אחת, ואילו אני מוריד עזמי אליהם... והוסיף וסיפר: הוה עובדא אצל ד"ר הרה"ק רבי מאיר'ל מפרימישלאן ז"ע, שנכנסה אליו אשה אחת והגישה קוויטל. הביט הרה"ק מפרימישלאן בפתקא ואמר: "וכי אין את מתביישת לתת לי קוויטל?!... השיבה האשה בפשטות: "הרי הרבנו של עולם רואה יותר ושותק!". לאחר מכן התבטא הרה"ק מפרימישלאן, כי אשה זו נצחה אותו. בהזדמנות אחרת, לאחר שיצא ממנו אדם שהיה רחוק מתורה ומצוות, התבטא רבינו באזני המשב"ק: "האמן לי כי הרבה יותר נעים להגיד 'נשמת' במקום לשבת עם כאלו 'פעקלעך' קשים"

דוגמא אפשר למצוא גם בכל אותן פעמים שלא כבש מוסרו, אלא הוכיח וייסר, וכל זאת מתוך חמלה ורחמים על נפש יהודי שתיחלץ ממיצר. פעם הביאו עסקנים קבוצה של קציני משטרה בכירים לסיור בבתיהם של גדולי ישראל בבני ברק, ובין היתר פקדו את ביתו של רבינו.

להפתעתם, לא קידמם רבינו בגינוני נימוס גרידא, אלא דיבר גלויות: "עליכם לדעת כי הארץ שייכת לקדוש ברוך הוא, והוא זה שרוצה שתהיה משטרה שתשמור על הסדר בקרב הציבור. אני יודע שלא פעם אתם נאלצים לכפות על אחרים החלטות של בית משפט המנוגדות לרצון השי"ת, ואין לכם מושג כמה אני מרחם עליכם שכך נגזר עליכם. כי עיקר תפקידכם הוא מתוך שליחות של בורא העולם, וכל פעם שאתם נאלצים לעשות משהו שהוא בניגוד לרצונו ית', זה ממש מעורר רחמים".

הקצינים הרכינו ראשם באי נעימות, וגם העסקנים שהביאום חשו חוסר נוחות על שהביאום למקום שמרביצים בהם מוסר. ברם, לאחר מכן נשמעו הקצינים הסחים בכנות, כי חשו שרבינו מדבר מתוך אהבה אמיתית וכי באמת ובתמים הוא מרחם עליהם. אם לא די בכך, לאחר תקופה פנה הבכיר שבחבורה וביקש לבוא ביחידות כדי להתייעץ בעניין אישי, כי מכוחה של שיחת התוכחה חש כבן אצל אביו.

אותה אהבת ישראל נראתה אצלו גם כשבאו להתייעץ עמו אודות אדם שכשל וסרח, ולאחר שהועמד למשפט נחשב בבית האסורים. כשחלפה תקופה ממאסרו, התדיינו העסקנים ביניהם, האם יש לנסות לפעול לשחרורו המוקדם,

או שמא ראוי לו להמשיך ללמוד לקח בלתי נשכח בין כתלי הכלא. משמע רבינו במאי עסקינו, נענה ואמר בלשון חז"ל (מכות כג.) "כיון שלקה הרי הוא כאחיק", וקבע: "הלה את המכה שלו כבר קיבל, ואילו עלינו מוטל לעזור לו לשוב לחיים".

לא זו בלבד שמסר נפשו כדי להושיע יהודים מצרותיהם, אלא שהתמסרותו היתה גם כדי להאיר במעט את חשכת קשייהם ולו לזמן קצר. גם כאשר ידע כי אין בכוחו לחלץ אדם ממצוקותיו, אף אז לא משך ידו והתאמץ להעניק לו 'חיי שעה', לעודדו לחזקו ולאמצו, במאור פנים ובשיחה חמה, ובלבד שיוקל עליו בהמשך משא החיים.

פן נוסף של 'חיי שעה' הוקפד בהנהגותיו של רבינו עם הבריות, שלא לדחות בשורה טובה ולא להמתין עם עצה מועילה, על אחת כמה וכמה שלא להשהות מעות של צדקה שניתן להקדים את נתינתן, וכדברי רבא (ראש השנה ו.) שעל השהיית מעות צדקה עוברים ב'בל תאחר' מיד, "דהא קיימי עניים". כיוצא בזה, אם נמצאים אנשים הזקוקים לעזרתו ומייחלים להיכנס אליו, לא היה מסוגל לדחותם, אף לא ביום אחד. גם אם נאלץ בשל כך לטרוח ולהקדיש זמן, מוצדקת היתה הטיחה בעיניו אם היא תוסיף שעתיים של מרגוע לנפש האדם הנזקק לו.

נודע לו פעם על אחד מאנשי שלומו העובר רדיפות קשות במקומו, והצר לו מאד על סבלו. אותו מקורב היה רגיל בעת ההיא להגיע לבית רבינו בקביעות, וגם באותו יום אמור היה לבוא בשעות הערב. אולם כבר בצהרי היום הקדימו רבינו ושיגר ביד שליח מכתב חיזוק, למשוש צרי על פצעי הרדיפות. בשעות הערב, נכנס האיש אל הקודש פנימה ושאל: "הלא ידע רבינו שאני עתיד להגיע בערב, ואיזו דחיפות היתה במשלוח המכתב כבר בצהרים?". השיב לו רבינו בפשטות, כמי שאינו מבין כלל את שאלתו: "אם אפשר להקל על יהודי שעתיים קודם, מהיכן היתר להשתהות?!"

התבטאות מופלאה נשמעה מפי קדשו, ובה הגדיר רבינו בעצמו את מהותו ותפקידו עלי אדמות. היה זה בראשית ימי הנהגתו, כאשר נסע רבינו לחוץ לארץ והצטרפו מנהלי המוסדות למסעו. הוא ישב ועבד את עבודתו בקודש - להאיר חייהם של יהודים שלא הכיר - והם הסתובבו בבתי נגידים וערכו מגבית לטובת המוסדות. בהיותם בקנדה, הגיע גביר גדול לבית האכסניה ששהה שם רבינו, והלה התבטא באזני מנהלי המוסדות כי מוכן הוא לתרום סכום עצום, אך בתנאי שרבינו יבקש זאת ממנו בעצמו. נכנסו מנהלי המוסדות - הגה"ח רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל והרה"ח רבי שמואל צבי אלבוים ז"ל - ואמרו לרבינו, כי גביר פלוני מבקש להיכנס אליו וכי אמר להם מראש על נכונותו לתרום סכום גדול אם יתבקש מפי רבינו. הנהן רבינו בראשו כמסכים, אך כשיצאו השניים לקרוא לאיש, פנה רבינו אל הרה"ג רבי מנחם קליין שליט"א, שנכח בחדר, והפטיר לעברו: "הם רוצים שאבקש ממנו כסף... וכי אינם יודעים שהתפקיד שלי בעולם הוא רק לתת ולתת ולא לבקש?!"

(מתוך: 'אביהם של ישראל')